

Els diners



Per PepMaria el dl., 16/03/2015 - 08:00

*M'han contractat. Aquest estiu me'n vaig de pràctiques a Londres a un banc d'inversions. Per telèfon, la veu d'en Pau – 22 anys- reflectia eufòria continguda. El vaig felicitar de tot cor perquè havia batallat molt per aconseguir aquestes pràctiques. Treballarà un mínim de 15 hores cada dia, i ja es prepara psicològicament per al repte. Però quan vaig saber el que cobraria cada mes (molts, molts diners), em va venir a la memòria una frase de Warren Wiersby: *Els diners són un servent meravellós però un amo terrible*. Sabrà en Pau gestionar els diners de manera que no passin de servent meravellós a amo terrible? Com i quan se li poden transmutar en un amo terrible? I per a nosaltres, què són els diners: servent o amo? La idea que un servent meravellós pot esdevenir un amo terrible remet a un text de GWF Hegel conegut com “la dialèctica de l'amo i el servent”. El filòsof alemany hi explica que una persona reduïda a la condició de servent o esclau d'una altra persona pot acabar esclavitzant el seu amo. El procés passa per un treball abnegat, tenaç i intel·ligent del servent, que acaba tenint la clau de la creació de la riquesa i fent així l'amo dependent d'ell. En el cas dels diners com a servent, no tenim una persona que acaba fent-nos esclaus, sinó una dinàmica en què un bé material (els diners) va essent subtilment transmutat de servent de les necessitats a amo de les voluntats. I un amo terrible: un ídol que arriba a demanar la nostra submissió i el sacrifici de les vides de gent al nostre voltant. Com podem vetllar per evitar aquest procés subtil de terribles conseqüències? A partir del text de Hegel, proposo que ens situem, no en la posició de l'amo, sinó en la del servent. I que mai no abandonem aquesta posició. Que mai no confiïm que hem esdevinguts amos dels diners. Se m'acuden tres actituds principals en aquesta tasca de vigilància: sentir el valor dels diners, fruir de franc i buscar l'amistat amb els pobres. *Sentir el valor dels diners*. *Sentir* és conèixer pràcticament. És conèixer de manera que prenc decisions diferents. Sento el valor dels diners si sóc capaç de gastar (i estalviar) de maners diferent que si no l'hagués sentit. Per sentir-ne el valor cal saber quant de temps i esforç costa guanyar-los. Si un jove treballa a canvi d'un sou, aleshores les seves decisions de despesa i estalvi seran probablement més mesurades, assenyades. En el cas dels adults, els qui guanyen (o roben) diners amb poc esforç tenen molts incentius per acabar gastant irresponsablement i esdevenint dependents de tenir molts diners. I faran el que sigui per obtenir-los. *Fruir de franc*. Moltes coses agradables es poden fer de franc, amb molt pocs diners, o estalviant diners. Per exemple: passejar, conversar amb amics, llegir llibres de la biblioteca municipal, fer de monitor o catequista, seure en un banc i contemplar la gent, entrar en una església i fer silenci, posar ordre a l'habitació o el despatx, escombrar, sorgir mitjons, netejar la casa, asseure's en postura de ioga i centrar-se en la respiració, rentar plats, anar a missa, cantar cançons, ballar, dibuixar, visitar avis o malalts, escriure els meus sentiments, escriure els meus records, enllustar-me les sabates, cuinar bé i barat, fer sobretaula, mirar el mar, caminar pel bosc... *Buscar l'amistat amb els pobres*. No es tracta d'entrada de donar diners als pobres. Es tracta de fer-nos amics de gent pobre. Per descobrir que la seva dignitat no depèn del que els manca sinó del fet que són persones. Per aprendre d'ells: per *sentir* quan la falta de diners és un problema, i solidaritzar-nos amb ells; i per *sentir* quan la falta de diners és font de llibertat davant d'aquest amo terrible. En aquesta posició de permanent desconfiança en relació amb els diners, som més lliures per a treballar en el que ens agrada (relativitzant el sou); som més lliures en el nostre lleure; i som més lliures per ser amics dels pobres. Warren Wiersby és un biblista que, amb la frase sobre l'amo i el servent, comenta l'episodi evangèlic en què un jove ric s'apropa a Jesús i li demana què ha de fer per guanyar la vida eterna. Jesús li diu que guardi els manaments, i ell contesta que els ha guardat des de petit. Aleshores Jesús se'l mira amb tendresa i li diu: *Només et falta una cosa: vé's, ven tot el que tens i dóna-ho als pobres, i tindràs un tresor al cel. Després vine i segueix-me*. (Mc 10, 21) Diu el relat que el jove va quedar abatut i se n'anà molt trist perquè tenia molts béns. Després Jesús diu allò que “És més fàcil que un camell passi pel forat d'una agulla que no pas que un ric entri al Regne de Déu”. I acaba obrint-nos a l'esperança: “el que és impossible als homes és possible a Déu.”. És a dir: ens trobem davant d'un repte realment molt seriós, que no podem banalitzar. Però puc anar-me'n sortint si faig estones de silenci, si m'obro a referents o comunitats que m'aconsellin, si cultivo formes de fruir de franc, si practico l'amistat amb els pobres... si sento la mirada tendra de Jesús convidant-me cada dia a la llibertat. Estimat Pau: que la mirada de Jesús no t'abandoni aquest estiu a Londres. · *En quines activitats concretes frueixo de franc? Com puc compatir-les, potenciar-les i contagiar-les al meu voltant (amics, fills, néts, companys de feina)? · Quines activitats gratuïtes observo en la gent que m'envolta? · Quines dependències tinc respecte a coses que no són necessàries? · Quines persones pobres acostumo a creuar-me en la vida ordinària? Com puc fer-les poc a poc les meves amigues? · Quines accions puc emprendre més explícitament per a fer-me amic/solidari de gent pobre? · Quan tinc un repte per davant, em sento mirat amb tendresa?**